

SYLABUS przedmiotu/MODUŁU:			
Nazwa przedmiotu/MODUŁU:	Opieka paliatywna		PI_1_OS_OP
Kategoria przedmiotu/MODUŁU:	Nauki w zakresie opieki specjalistycznej		D
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo		
Forma studiów:	Stacjonarne		
Poziom studiów:	Studia I stopnia		
Rok studiów:	III	Semestr studiów:	VI
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu/MODUŁU:	2		
Język wykładowy:	Polski		
Koordinator przedmiotu/MODUŁU:	dr n. o zdr. Marta Gawlik		
Prowadzący przedmiot/MODUŁ:			

Forma zajęć	Liczba godzin w planie	Forma zaliczenia *wpisz symbol
Praktyki zawodowe (PZ)	40	Z/O
*Z-zaliczenie; Z/O-zaliczenie z oceną; E-egzamin		

OPIS przedmiotu/MODUŁU:	
Cele i założenia przedmiotu/ MODUŁU:	1. Zapoznanie studentów z zagadnieniami dotyczącymi opieki paliatywnej oraz organizacją pracy w oddziałach opieki paliatywnej 2. Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności opieki nad pacjentami objętymi opieką paliatywną i jego rodziną z uwzględnieniem umiejętności formułowania diagnozy pielęgniarskiej oraz planowania zadań pielęgniarskich. 3. Przygotowanie studenta do współpracy z zespołem terapeutycznym.
Wymagania wstępne do przedmiotu/MODUŁU:	Wiedza z zakresu opieki paliatywnej (wykłady) oraz umiejętności nabyte w ramach zajęć praktycznych z opieki paliatywnej.
Metody dydaktyczne	<ul style="list-style-type: none"> • Instruktaż • Pokaz • Omówienie • Studium przypadku • Próba pracy • Praca z dokumentacją • Proces pielęgnowania

MODUŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ		
<u>Kod</u>	<u>Treść modułowego efektu uczenia się</u>	<u>Metody weryfikacji</u>

<u>modułowego</u> <u>efektu</u> <u>uczenia się</u>		<u>efektu uczenia się</u>
WIEDZA		
W zakresie wiedzy student zna i rozumie:		
D.W1.	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W2.	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W3.	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W4.	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W5.	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W6.	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W7.	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W8.	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W10.	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W12.	narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W25.	zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W28.	standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W32.	metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
D.W33.	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie.	odpowiedź ustna/pisemna i/lub proces pielęgnowania
UMIĘJĘTNOŚCI		
W zakresie umiejętności student potrafi:		
D.U1.	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U2.	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U3.	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	obserwacja 360*, proces

		pielęgowania
D.U6.	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U7.	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U9.	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U11.	modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U12.	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U14.	przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U15.	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U16.	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U17.	przewodzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U18.	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U19.	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U20.	przewodzić rozmowę terapeutyczną;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U22.	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U24.	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U25.	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U26.	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
D.U29.	doraźnie tamować krwawienia i krwotoki.	obserwacja 360*, proces pielęgnowania
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do:		
D.K1.	kierowania się dobrem pacjenta,	obserwacja 360*
D.K2.	poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece,	obserwacja 360*
D.K3.	okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;	obserwacja 360*
D.K4.	przejawiania empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami;	obserwacja 360*
D.K5.	przestrzegania praw pacjenta;	obserwacja 360*
D.K6.	zachowywania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem;	obserwacja 360*
D.K7.	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;	obserwacja 360*

D.K8.	współdziałania w zespole interdyscyplinarnym w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;	obserwacja 360*
D.K9.	przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	obserwacja 360*
D.K10.	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie czynności zawodowych;	obserwacja 360*
D.K11.	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	obserwacja 360*
D.K12.	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	obserwacja 360*
D.K13.	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;	obserwacja 360*
D.K14.	dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	obserwacja 360*
D.K15.	systematycznej aktualizacji wiedzy zawodowej i kształtowania swoich umiejętności i kompetencji społecznych, dążenia do profesjonalizmu.	obserwacja 360*

TREŚCI MERYTORYCZNE przedmiotu/MODUŁU:								
		Praktyki zawodowe (PZ)						
		SEMESTR	I	II	III	IV	V	VI
		LICZBA GODZIN (L)	-	-	-	-	-	40
		RAZEM	40					
semestr VI								
LP	Zakres tematyczny	Odniesienie zakresu tematycznego do konkretnego modułowego efektu uczenia się						
1.	Doskonalenie umiejętności zdobytych podczas zajęć praktycznych. Poszerzanie aspektów kompleksowej opieki nad chorymi w opiece paliatywnej, w tym, w stanie terminalnym.	D.W1. – D.W8. D.W10. D.U1. D.U2. D.U20. D.U24. D.K1. D.K2. D.K4. D.K5. D.K9.						
2.	Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarstwa, ustalenie celów i planu opieki, wdrażanie interwencji pielęgniarstwa do rodzajów problemów pielęgnacyjnych oraz dokonywanie ewaluacji opieki.	D.W1. – D.W3. D.W5. D.W7. D.W8. D.W10. D.U1. D.U2. D.U15. D.U29. D.K1. D.K2. D.K4. D.K5. D.K9.						
3.	Planowanie, organizowanie i sprawowanie opieki nad chorym w terminalnym okresie choroby i nad jego opiekunami.	D.W1. – D.W3. D.W5. D.W7. D.W8. D.W10. D.U1. D.U2. D.U15. D.U25. D.K1. D.K2. D.K4. D.K5. D.K9.						
4.	Podejmowanie interwencji pielęgniarstwa wobec pacjenta doświadczającego bólu– metody leczenia i kontrola bólu u chorych w terminalnym okresie choroby - rola pielęgniarki.	D.W1. – D.W3. D.W5. D.W7. D.W8. D.W10. D.U1. D.U2. D.U15. D.K1. D.K2. D.K4. D.K5. D.K9.						
5.	Dokumentowanie sytuacji zdrowotnej pacjenta, jej dynamiki, zmian i realizowania opieki pielęgniarstwa. Prowadzenie dokumentacji opieki nad chorym: kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarstwa i raportów, kartę rejestru zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną z zaleceniami w zakresie samoopieki i oceny bilansu płynów pacjenta.	D.W1. – D.W3. D.W7. D.W8. D.W10. D.U1. D.U2. D.U15. D.K1. D.K2. D.K4. D.K5. D.K9.						
6.	Przygotowanie i podawanie leków różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza.	D.W1. D.W6. D.W7. D.U26.						
7.	Prowadzenie profilaktyki powikłań w przebiegu chorób.	D.W1. – D.W3. D.W7.						

	Doraźne podawanie tlenu. Modyfikacja dawek stałych insuliny szybko i krótko działającej. Prowadzenie żywienia enteralnego i parenteralnego dorosłych, z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy obrotowo-perystaltycznej.	D.W10. D.U2. D.U3. D.U9. D.U11. D.U15. – D.U17. D.K1. D.K2. D.K4. D.K5. D.K9.
8.	Rozpoznawanie najczęstszych objawów, dolegliwości i problemów chorego w opiece paliatywnej. Pielęgnacja pacjenta z przetoką, rurką intubacyjną i tracheotomijną.	D.W1. – D.W3. D.W6. D.W7. D.W10. D.W25. D.U2. D.U3. D.U6. D.U7. D.U15. D.U16. D.U18. D.U19. D.K1. D.K2. D.K4. D.K5. D.K9.
9.	Przekazywanie informacji o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego Współdziałanie w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej.	D.W1. D.W7. D.U22. D.K1. D.K2. D.K4. D.K5. D.K8. D.K9.
10.	1. Posługiwanie się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych. 2. Wystawianie recept na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich. Przygotowanie zapisu form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza.	D.W6. D.W7. D.U14. D.U18.

ZALICZENIE PRZEDMIOTU - PRZEDMIOT KOŃCZY SIĘ ZALICZENIEM NA OCENĘ

Praktyki zawodowe (PZ)	<p>Podstawę do uzyskania zaliczenia na ocenę (Z/O) stanowi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecność 100%; potwierdzona wpisem na liście obecności, • w przypadku nieobecności studenta na zajęciach zobowiązany jest on do odrobienia zajęć; • aktywny udział w zajęciach; • wykonywanie czynności bieżących; zaliczenie na ocenę z wpisaniem do Dziennika Umiejętności Zawodowych; • realizacja zleconego zadania; • przedłużona obserwacja opiekuna; • poprawna, oceniona pozytywnie odpowiedź ustna/pisemna na 3 pytania z zakresu treści odnoszących się do efektów uczenia się z dziedziny wiedzy i umiejętności, zadane studentowi w czasie trwania dyżuru. i/lub • opracowany i oceniony pozytywnie proces pielęgnowania. <p>Brak zaliczenia (nzal) stanowi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecność mniej niż 100%, • bierny udział w praktykach zawodowych, • negatywnie oceniona odpowiedź ustna/pisemna, • negatywnie ocenione wykonanie zadania, • negatywnie oceniony proces pielęgnowania, • naganna postawa (brak respektowania czasu trwania praktyk zawodowych, zajmowanie się sprawami innymi, nie związanymi z praktykami zawodowymi: śledzenie stron internetowych, używanie telefonu komórkowego, czytanie książki itp., nie wykonywanie zleconych zadań, brak wiedzy z zakresu treści odnoszących się do efektów kształcenia z dziedziny wiedzy i umiejętności, zadane studentowi w czasie trwania dyżuru). • brak udokumentowanego w dzienniku umiejętności zawodowych, osiągnięcia założonych modułowych efektów uczenia się.
-------------------------------	--

<u>KRYTERIA OCENY ODPOWIEDZI USTNEJ/PISEMNEJ</u>			Skala ocen odpowiedzi ustnej/pisemnej w odniesieniu do ilości uzyskanych punktów	
Lp.	KRYTERIA	Liczba punktów	bardzo dobry	16

1.	Zasób wiadomości, zrozumienie tematu.	0-5	dobry plus	15
2.	Aktualność wiedzy z zakresu poruszanego tematu.	0-5	dobry	13-14
3.	Zastosowanie prawidłowej terminologii.	0-3	dostateczny plus	11-12
4.	Spójność konstrukcji wypowiedzi.	0-3	dostateczny	9-10
	RAZEM:	16 pkt	niedostateczny	<8

KRYTERIA OCENY PROCESU PIELEGNOWANIA			Skala ocen procesu pielęgnowania w odniesieniu do ilości uzyskanych punktów	
Lp.	KRYTERIA	Liczba punktów		
1.	Proces pielęgnowania odpowiada studium przypadku.	0-3	bardzo dobry	19-20
2.	Umiejętność prawidłowego formułowania diagnozy pielęgniarstwa.	0-3		
3.	Właściwa hierarchia prezentowanych diagnoz.	0-3	dobry plus	17-18
4.	Planowanie działań zgodnie z aktualną wiedzą pielęgniarstwa. Proponowany sposób realizacji/ proponowane interwencje adekwatne do stanu zdrowia oraz do posiadanych zasobów.	0-3	dobry	15-16
5.	Zasób wiadomości, zrozumienie tematu.	0-3	dostateczny plus	13-14
6.	Zastosowanie prawidłowej terminologii.	0-3	dostateczny	11-12
7.	Estetyka pracy.	0-2	niedostateczny	<10
	RAZEM:	20 pkt		

WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA

1.	Dzierżanowski T., Krajewska-Kułak E., Krzyżanowski D., Cybulski M.: Opieka paliatywna. Wyd. Difin, Warszawa 2018.
2.	De Walden-Gałuszko K., Kaptacz A. (red.), Pielęgniarstwo opieki paliatywnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.
3.	D. Hanks G.W.C., MacDonald N. Oxford Textbook of Palliative Medicine., Oxford University Press, New York 2017.
4.	Wordliczek J., Krajnik M., Malec-Milewska M.: Chory na nowotwór, kompendium postępowania w wybranych sytuacjach klinicznych. Wyd. Medical Education, Warszawa 2016.
5.	Dominiak I., Gaworska- Krzemińska A., Kilańska D.: Ordynowanie leków i wypisywanie recept. Przewodnik dla pielęgniarzek i położnych. Wyd. Edumetriq, Sopot 2016.
6.	Wordliczek J., Krajnik M., Malec-Milewska M.: Chory na nowotwór, kompendium leczenia somatycznych objawów towarzyszących. Wyd. Medical Education, Warszawa 2015.
7.	Kinghorn S., Gaines S., (red. wyd. pol. De Walden Gałuszko K., Gaworska- Krzemińska A.): Opieka paliatywna. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2012.
8.	Wordliczek J., Dobrogowski J.: Leczenie bólu. PZWL, Warszawa 2011.
9.	De Walden- Gałuszko K.: Podstawy opieki paliatywnej. PZWL, W-wa, 2006.
10.	Krasuska M.E., Stanisławek A., Turowski K.: Standardy w pielęgniarstwie onkologicznym i opiece paliatywnej. Wyd. AM, Lublin 2005.
11.	Diener H., Maier Ch. (red. wyd. polskiego Kübler A.) Leczenie bólu, zespoły bólowe – metody postępowania., Urban & Partner, Wrocław 2005.
12.	Szermser P. (przekład materiału WHO): Leczenie objawowe w stanach terminalnych. ELIPSA- JAIM s.c., Kraków 2005.

LITERATURA UZUPELNIAJĄCA

1.	Koper A., Pielęgniarstwo onkologiczne, Wydawnictwo. Lekarskie PZWL, Warszawa 2015.
2.	Binnebesel J., Janowicz A., Krakowiak P., Paczkowska A., Pozamedyczne aspekty opieki paliatywno-hospicyjnej, Wydawnictwo Fundacja Hospicyjna, Gdańsk 2010.
3.	Catane R., Cherny N., Kloke M., Tanneberger S.: Podręcznik postępowania w zaawansowanej chorobie nowotworowej. MediPage, Warszawa 2007.
4.	Gembała B. Zrozumieć umierających., W: Kolbuszewski J. (red.) Problemy współczesnej

	tanatologii., Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław 2004.
5.	Keirse M. Smutek, strata, żałoba. Jak sobie z nimi radzić? Jak pomóc innym?., Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2004.
6.	Jurek T., Maksymowicz K. Percepcja procesu umierania., W: Kolbuszewski J. (red.) Problemy współczesnej tanatologii., Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław 2004.
7.	Wybrane artykuły w czasopismach: Medycyna Paliatywna, Medycyna paliatywna w praktyce, Onkologia Polska, Ból.

Podpis koordynatora przedmiotu/MODUŁU:
